

Submission date: 06/06/2017

Accepted date: 04/09/2017

**INTERFAITH COMMISSION MALAYSIA: ANALISIS KE ATAS
PENUBUHANNYA DALAM MEREALISASIKAN
KEHARMONIAN AGAMA DI MALAYSIA**

*Interfaith Commission Malaysia: An Analysis of its Establishment in
Realizing Religious Harmony in Malaysia*

Ahmad Redzuan Mohamad^a, Mohd Rizal Mohd Yaakop^b, Samsu Adabi
Mamat^a, Mohd Azmi Mohd Razif^c

^aFakulti Sosial Sains dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia

^bPolitics and Security Research Centre, Universiti Kebangsaan Malaysia

^cInstitut Sains Islam, Universiti Sains Islam Malaysia

dehworang@gmail.com

Abstrak

Serasi dengan sosio-budaya masyarakat Malaysia yang berbilang agama, keharmonian agama di Malaysia adalah sesuatu yang tidak boleh dipisahkan dalam konteks merealisasikan keamanan di Malaysia. Artikel ini bertujuan untuk menyelidik asas, sebab, objektif, dan motif pertubuhan Interfaith Commission of Malaysia, yang mana semenjak wujudnya pertubuhan ini, tercetus pelbagai kontroversi dari pelbagai pihak organisasi dan masyarakat Islam. Malaysia adalah sebuah negara yang berteraskan Islam dari segi infrastruktur perlembagaan undang-undang yang telah diperkenalkan semenjak kedatangan Islam pada abad ke-15. Ini bermakna agama Islam semestinya memainkan peranan yang besar, bahkan perlu diprioritikan dalam kebanyakan isu-isu semasa. Kita dapati pada tahun 2001 gerakan Interfaith Council telah ditubuhkan untuk memperkenalkan dan mengesyorkan hak-hak asasi berteraskan nilai-nilai pluralisme Barat yang amat berbeza dari struktur, konsep, adat, dan fahaman perlembagaan Islam yang telah sedia ada di Malaysia. Kajian ini menggunakan analisis teks, draf bil, dan kenyataan rasmi pihak IFC, bersama-sama dengan kronologi kejadian semenjak penubuhannya untuk mengidentifikasikan impak implementasinya. IFC juga ditubuhkan dengan berteraskan pandangan alam barat yang berpotensi untuk menyisihkan kerangka kerja Islam di Malaysia. Kajian juga mencadangkan penggubahan sistem IFC perlu mengambil kira pandangan alam Islam.

Kata Kunci: Interfaith Commission of Malaysia, Islam, Malik Sarwar, pluralisme, hak asasi.

Abstract

Religious harmony in Malaysia is something that cannot be separated in the context of realizing social peace and stability in Malaysia. Guarding the sensitivities of each party is necessary in avoiding the interception of conflict between other religions and races. From another point, Malaysia is a Muslim-based country in terms of its constitutional rights, which has been introduced since the advent of Islam in the 15th century. This means that Islam should have a big role, and even needs to be prioritized in approaching interfaith issues. In 2001 the Interfaith Council movement was set up to introduce and recommend the rights based on the values of Western pluralism that differ greatly from the structure, concept, custom, and understanding of an existing Islamic constitution in Malaysia. This study uses the text analysis methodology including draft bills and statements of the IFC, together with the chronology of events since its inception to identify the impact of its implementation. IFC is also based on a western worldview that projects its incompatibility with the Islamic framework in Malaysia. The study also suggested the re-establishment of the IFC system based on Islamic worldview, to protect both the interest of Islam and the ummah.

Keywords: Interfaith Commission of Malaysia, Islam, Malik Sarwar, pluralism, human rights.

PENDAHULUAN

Kewujudan orang-orang asal iaitu berketurunan Melayu, orang asli dan kaum bumiputera Sabah dan Sarawak telah memakmurkan kepulauan Tanah Melayu dan juga tanah-tanah nusantara semenjak berkurun lamanya. Akan tetapi kehadiran saudagar-saudagar dari berbilang jenis kaum juga telah menyumbang sebahagian besar kepada kemajuan dan kestabilan ekonomi tanah Melayu pada awal abad ke-17. Saudagar-saudagar dan para penghijrah yang terdiri daripada bangsa Arab, dan segelintir bangsa Cina dan India juga mendapat nasib yang lebih lumayan di tanah Melaka telah mula menetap di kawasan berdekatan. Sejarah telah menunjukkan peradaban Melayu berdiri dengan maju dan serasinya semenjak kedatangan Islam, dan telah melahirkan ramai cendekiawan, ahli falsafah, ahli perubatan, dan lain-lain. Semenjak awal abad ke-17, Malaya berubah menjadi masyarakat yang majmuk, yang terdiri daripada pelbagai kaum dan agama, namun dalam bilangan yang sederhana.

Kita dapati pada awal abad ke-19, fenomena penghijrahan beramai-ramai telah berlaku dari imigran Cina dan India ke Tanah Melayu, khususnya pada permulaan era kedatangan para penjajah British. Ini merupakan satu proses penjajahan yang berperingkat di mana British telah membuat perjanjian untuk memajak Pulau Pinang pada 1786. Singapura pula telah dikawal oleh pihak penjajah pada tahun 1819, Melaka pada 1824, dan pada tahun 1874, Perak pula telah dijajah. Negeri-negeri Melayu lain pula telah dijajah pada tahun-tahun yang berikutnya (Thock, 2005, p. 19).

Justeru, pelbagai perjanjian telah dimeterai oleh kedua-dua pihak iaitu ketua-ketua Tanah Melayu (Sultan & Raja) bersama-sama pihak British. Di antaranya adalah Perjanjian Pangkor pada 20 Januari 1874, di mana perjanjian ini adalah antara yang penting dalam kronologi kekuasaan British dalam menangani sumber ekonomi bumi Melayu. Hasil perjanjian ini, dua kejadian penting telah mengambil tempat dalam sejarah Malaya, iaitu yang pertama; perlombongan timah dan tanaman pokok getah telah dikendalikan secara besar-besaran. Perlombongan timah dan penanaman pokok getah dalam skala yang besar telah mengakibatkan kejadian yang kedua, iaitu penghijrahan imigran-imigran Cina dan India beramai-ramai (Raja, 2008). Kehadiran mereka bertujuan untuk menyahut tawaran yang lumayan dari British dan kehidupan yang lebih selesa dari tanah air mereka, untuk partisipasi mereka dalam dua industri yang kian membangun itu. Semenjak hadirnya pihak British, pengeksploitasi ekonomi berlaku dengan drastiknya, dan segala cara untuk menggandakan pendapatan di bumi Malaya dimaksimumkan. Maka kerajaan British Malaya telah mengkhususkan usaha untuk mengimport buruh-buruh asing dari Cina secara besaran bagi mengusahakan kawasan lombong bijih timah, manakala buruh asing India diagihkan untuk mengusahakan ladang-ladang getah (Raja, 2008).

Dengan hadirnya para imigran yang terdiri daripada kaum Cina dan India, kestabilan politik, ekonomi, dan sosio-budaya tanah Malaya amat bergantung kepada sistem penghadangan British dimana kebanyakan kaum Cina telah ditempatkan berdekatan dengan kawasan-kawasan lombong timah. Manakala kaum India kebanyakannya ditempatkan di kawasan estet getah. Kaum Melayu pula hampir keseluruhan mereka memilih untuk menetap di tanah kampung halaman mereka, dengan mengusahakan tanaman mereka sendiri. Dengan wujudnya sistem seperti ini, pelabelan antara kaum amatlah sinonim dengan kawasan mereka, sebagai gambaran orang-orang Melayu dikenali sebagai petani dan orang kampung tradisional, orang-orang Cina pula dikenali sebagai pelombong dan ahli perniagaan yang menetap di bandar sehingga menubuhkan pekan mereka sendiri, dan kaum India pula menetap di estet-estet sehingga ke hari ini (Othman, 2006). Pemisahan ini adalah satu jurang dan satu penghalangan daripada mencapai perpaduan masyarakat yang majmuk.

Akan tetapi dengan hadirnya imigran dari pelbagai latar belakang, ini mendorong masyarakat Melayu, Cina, dan India untuk membentuk masyarakat yang majmuk dan pertambahan penduduk di mana ia akan menghasilkan status ekonomi yang kukuh. J.S. Furnivall menyatakan bahawa masyarakat majmuk ini terdiri daripada pelbagai kaum yang berkelompok mengamalkan agama, bahasa, budaya, pemikiran, dan gaya hidup tersendiri (Ismail, 2006). Masyarakat Melayu yang mula sedar dengan saingan ekonomi dari kaum lain telah menjadi lebih aktif, waspada, dan lebih gigih dalam mengusahakan industri kecil di perkampungan. Antara contohnya adalah penubuhan Jabatan Ikhtisas pada 28 Julai 1946 untuk menyelidik kekuatan pemasaran produk-produk hasil orang-orang kampung seperti kraftangan, kelapa, dan biji padi. Ia

juga bertujuan untuk memelihara faedah perniagaan orang Melayu dari dieksploitasikan oleh kaum lain.

Antara kesan penghijrahan kaum Cina dan India ke tanah Melayu adalah: kaum Cina dan India adalah penganut Buddha, Hindu, dan Kristian. Bilangan penganut Islam dari kalangan para imigran amat kecil jika dibandingkan dengan tiga agama ini. Justeru, adakah kesan, atau apakah kesan daripada wujudnya masyarakat yang majmuk? Dalam konteks Malaysia pada awal abad ke 20, tiga kaum iaitu Melayu, Cina, dan India telah menetap di negara ini, ini ditambahkan pula selepas kemerdekaan Malaysia, satu perjanjian sosial telah dimeterai oleh dua-dua kaum pendatang iaitu Cina dan India, untuk terus hidup di Malaysia, dan mendapatkan kewarganegaraan Malaysia. Islam adalah agama yang dianuti oleh majoriti penduduk setempat sebelum hadirnya kaum-kaum imigran pada era penjajahan British, bahkan, Islam adalah agama yang telah meresapi adat dan budaya dunia Melayu sebelum kedatangan para penjajah British dan Portugis. Islam juga telah dipersetujui oleh para penjajah British dan juga para pelopor kemerdekaan agar diletakkan sebagai agama persekutuan Malaysia.

Persoalan yang timbul adalah apabila populasi para warganegara yang bukan Muslim meningkat, bahkan menandingi populasi Melayu Muslim dan kaum Muslim yang lain; apakah kesan fenomena ini keatas masyarakat Islam hasil kedatangan para imigran yang berlainan agama?

AGENDA IFC

Kajian ini menggunakan kaedah analisis teks dengan pendekatan kualitatif yang berkaitan dengan pluralisme agama, Seperti dokumen yang berkenaan dengan Interfaith Council of Malaysia, komentari perlembagaan Malaysia, dan juga fatwa-fatwa mengenai isu-isu yang berkaitan di atas. Ini adalah untuk menyelidik dan mengenal pasti peranan Islam di dalam perlembagaan dan juga pengamalannya sebagai agama persekutuan. Dari sini barulah kita boleh meletakkan Islam di tahap yang sepatutnya sebagai kerangka asas dalam menangani isu-isu kepelbagaian agama, khususnya yang melibatkan individu-individu yang beragama Islam.

FATWA PLURALISME DAN LIBERALISME

Gerakan Pluralisme Agama telah berlaku di Malaysia sepertimana berlakunya di Indonesia di mana Majelis Ulama Indonesia (MUI) yang telah mengeluarkan fatwa berkenaan Gerakan Pluralisme Agama di Jakarta pada 28 Julai 2005 (MUI, 2005). Fatwa tersebut menghuraikan dan menyerlahkan respon terhadap kecelaruan ideologi-ideologi di kalangan masyarakat Islam dengan timbulnya pahaman pluralisme, liberalisme, dan sekularisme agama. Dalam Fatwa tersebut telah ditetapkan bahawa:

1. Pluralisme, sekularisme dan liberalisme agama sebagaimana dimaksud pada bagian pertama adalah ideologi yang bertentangan dengan ajaran agama Islam.
2. Umat Islam haram mengikuti ideologi pluralism, sekularisme dan liberalisme agama.
3. Dalam masalah aqidah dan ibadah, umat Islam wajib bersikap eksklusif, dalam arti haram mencampuradukkan aqidah dan ibadah umat Islam dengan aqidah dan ibadah pemeluk agama lain.
4. Bagi masyarakat Muslim yang tinggal bersama pemeluk agama lain (pluraliti agama), dalam masalah sosial yang tidak berkaitan dengan aqidah dan ibadah, umat Islam diharuskan bersikap inklusif, dalam arti tetap melakukan pergaulan sosial dengan pemeluk agama lain sepanjang tidak saling merugikan.

Sembilan tahun kemudian, Majlis Fatwa di Selangor pula telah menyuarakan fatwa yang sama pada tahun 2014, setelah meneliti dan menjalankan analisa yang terperinci didalam konteks masyarakat Malaysia. Dato' Setia Haji Mohd Tamyas bin Abd. Wahid, Pengerusi Jawatankuasa Fatwa Selangor mengeluarkan fatwa seperti berikut:

FATWA PEMIKIRAN LIBERALISME DAN PLURALISME AGAMA

1. SIS Forum (Malaysia) dan mana-mana individu, pertubuhan atau institusi yang berpegang kepada fahaman liberalisme dan pluralisme agama adalah sesat dan menyeleweng daripada ajaran Islam.
2. Mana-mana bahan terbitan yang berunsur pemikiran-pemikiran fahaman liberalisme dan pluralisme agama hendaklah diharamkan dan boleh dirampas.
3. Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) hendaklah menyekat laman-laman web yang bertentangan dengan ajaran Islam dan Hukum Syarak.
4. Mana-mana individu yang berpegang kepada fahaman liberalisme dan pluralisme agama hendaklah bertaubat dan kembali ke jalan Islam.

SEJARAH RINGKAS PENUBUHAN IFC

Gerakan Interfaith Commission (IFC) atau dahulunya dikenali sebagai Religious Council (IRC) telah ditubuhkan oleh Malaysian Consultative Council of Buddhism, Christianity, Hinduism and Sikhs (MCCBCHS) melalui memorandum mereka kepada Majlis Peguam pada 21 Ogos 2001. IFC ini diketuai oleh V. Harcharan Singh, seorang peguam yang telah menjadi presiden kepada MCCBCHS.

Interfaith Commission (IFC) menolak tanggapan orang ramai bahawa gerakan itu adalah satu badan berkanun; ia adalah satu badan perunding dan pendamai seperti di dalam draf Rang Undang-Undang dalam seksyen

4 (2) Suruhanjaya hendaklah pada setiap masa secara bebas melaksanakan fungsinya sebagai badan penasihat, perunding dan pendamai (Sarwar, 2005).

Pada pendapat Peguam Malik Imtiaz, seorang ahli daripada Majlis Peguam Malaysia, beliau berkata bahawa badan pertubuhan ini perlu ada di Malaysia kerana tiada lagi satu badan rasmi untuk berbincang dan berdialog berkaitan agama-agama yang ada di Malaysia. Malah tiada mekanisme dalam pembentukan dasar antara agama yang logik dalam negara ini. Bagi beliau hanya tindakan undang-undang mahkamah sahaja yang dapat diselesaikan dengan secara aman (Sarwar, 2005). Kenyataan ini ditulis oleh beliau di dalam artikel Aliran Monthly.

Pertubuhan ini pada mulanya mendapat perhatian masyarakat, kerana ia telah mencetuskan kontroversi berikutan agenda tuntutan IFC. Pelbagai soalan dilontarkan kepada pihak Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia atau dikenali sebagai R.O.S adakah pihak kerajaan telah meluluskan pertubuhan tersebut. Namun pada 9 Oktober 2014, Mohammad Razin Abdullah selaku Ketua Pengarah Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia (ROS) sekeras-kerasnya membuat penafian berkenaan kelulusan status pertubuhan ini (Utusan, 2014).

TUNTUTAN IFC

Berikut adalah senarai tuntutan IFC yang menjadi persoalan di kalangan masyarakat Islam:

Gerakan ini membuat tuntutan sebagai sebuah badan berkanun yang mempunyai kuasa undang-undang yang pada awalnya ingin membela hak-asasi manusia, dalam konteks keagamaan. Akan tetapi pihak konservatif Muslim merasai kekencangan gerakan ini seakan mempengaruhi sistem sesetengah agama atas desakan agama lain. IFC ini menyerupai Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia (SUHAKAM) di mana mereka akan mendengar rayuan masyarakat umum berkaitan dengan agama. Namun, pihak NGO Islam "Allied Coordinating Committee of Islamic NGOs" (ACCIN) atau Jawatankuasa Penyelaras Bersekutu NGO Islam berkeras serta menyatakan wujudnya agenda tersembunyi disebalik penubuhan IFC ini (Sarwar, 2005);

Pihak konservatif Muslim menyatakan bahawa gerakan ini mempunyai matlamat untuk meminda beberapa akta berkenaan dengan agama Islam di mana ia mungkin tidak akan menyebelahi pihak tersebut (ACCIN, 2011). IFC justeru didakwa ingin meletakkan semua agama dalam kedudukan yang sama, sehingga setiap orang bebas untuk menentukan status agamanya dan tidak ada halangan bagi seorang Muslim untuk menukar status agama Islamnya (ACCIN 2011).

Dalam konteks yang lain, perlembagaan Malaysia telah termaktub bahawa agama Islam adalah agama persekutuan, maka kenyataan pihak

IFC jelas bercanggah dengan perlembagaan Malaysia yang mengiktiraf Islam sebagai undang-undang asas bagi orang Muslim.

Berikut adalah draf asal yang telah diusulkan kepada kerajaan Malaysia, hasil muktamar IFC di Bangi 2005. Untuk makluman bil ini diusulkan dalam Bahasa Inggeris dan telah diterjemahkan oleh penyelidik (Abdullah, 2007):

“Bil ini bertujuan untuk menubuhkan sebuah Suruhanjaya Antara Agama yang akan menggalakkan keharmonian dan keamanan agama-agama di Malaysia”.

Fungsi Suruhanjaya ini:

- a) Memajukan, menggalakkan dan menjaga hak individu dari segi kebebasan berfikir, berpendapat, dan beragama.
- b) Menentukan nilai-nilai murni yang serasi dengan semua agama, kepercayaan, dan cara kehidupan dengan usaha untuk mewarwarkannya.
- c) Menentukan dan mengesyorkan kaedah yang mampu membawa kepada keharmonian keagamaan dan perefahaman untuk tujuan keharmonian dan perpaduan rakyat Malaysia.
- d) Menerima, merujuk dan mengesyorkan tindakan yang wajar dalam kes-kes aduan dari individu, badan persatuan berkaitan dengan hak-hak asasi individu dari segi kebebasan beragama dan ibadat
- e) Menggalakkan dan menjalinkan hubungan rapat untuk persefahaman dan dialog antara agama lain.
- f) Mengurus dan meleraikan konflik antara agama dan kaum berbeza dan menghindarkan keganasan yang berlaku atas nama agama dan kepercayaan.

Artikel ini mendapati usaha untuk meleraikan hubungan konflik antara agama adalah sesuatu yang perlu digalakkan untuk menjamin stabiliti dan keamanan negara. Akan tetapi apabila perkara ini dilibatkan dengan hal-ehwal umat Islam, maka perkara ini perlu didekati dengan worldview Islam dan maqasid syariah. Ini berteraskan kaedah dari hadith di atas: “Islam sentiasa di atas”. Perkara pertama di dalam bil IFC tersebut adalah amat berbahaya untuk umat Islam kerana perkara ini boleh membuka ruang untuk masyarakat yang tiada asas ilmu Islam untuk menerima worldview barat dan agama bukan Islam; justeru menawarkan kebarangkalian berlakunya gejala murtad. IFC perlu ditubuhkan dengan mengambil kira peruntukan perlembagaan Malaysia dan Enakmen Agama Islam di setiap negeri.

Dari sini didapati bahawa tiada pengiktirafan dari mana-mana pihak jabatan agama Islam yang rasmi, begitu juga JAKIM. Ini kerana wujudnya unsur persamarataan antara agama lain dan Islam di dalam setiap objektif IFC dimana ia tidak serasi dengan *worldview* Islam.

Terdapat juga memorandum yang telah dihantar oleh pihak Presiden MCCBCHST kepada Majlis Peguam bertarikh 21 Ogos 2001. Sejurus selepas penubuhan IFC, sebanyak 14 tuntutan telah diluahkan kepada kerajaan Malaysia iaitu (Hassan, Z., 2012, October 3);

- i. Seorang anak yang dilahirkan oleh ibu bapa Islam tidak mengharuskan secara terus menjadi orang Islam.
- ii. Orang bukan Islam yang telah memeluk agama Islam hendaklah diberi kebebasan untuk kembali kepada agama asal mereka (murtad) dan tidak boleh dikenakan tindakan undang-undang.
- iii. Sebarang kes pertukaran agama orang Islam kepada bukan Islam tidak sepatutnya dikendalikan oleh Mahkamah Syariah tetapi dikendalikan oleh Mahkamah Sivil.
- iv. Tidak perlu dicatatkan di dalam kad pengenalan seseorang Muslim bahawa ia beragama Islam.
- v. Orang bukan Islam tidak perlu dikehendaki menganut Islam sekiranya ingin berkahwin dengan orang Islam. Orang Islam hendaklah dibenarkan keluar daripada Islam (murtad) sekiranya ingin berkahwin dengan orang bukan Islam tanpa boleh dikenakan apa-apa tindakan undang-undang.
- vi. Seseorang atau pasangan suami isteri yang menukar agamanya dengan memeluk Islam tidak patut diberikan hak jagaan anak.
- vii. Orang bukan Islam yang mempunyai hubungan kekeluargaan dengan seseorang yang memeluk Islam hendaklah diberi hak menuntut harta pusaknya selepas kematiannya.
- viii. Kerajaan hendaklah menyediakan dana yang mencukupi untuk membina dan menyelenggarakan rumah-rumah ibadat orang bukan Islam sebagaimana kerajaan menyediakan dana yang serupa untuk masjid.
- ix. Orang bukan Islam hendaklah dibenarkan dan tidak boleh dihalang daripada menggunakan perkataan-perkataan suci Islam dalam percakapan dan sebagainya.
- x. Bible dalam bahasa Malaysia dan Indonesia sepatutnya dibenarkan kepada umum secara terbuka.
- xi. Pelajaran agama bukan Islam untuk penganut agama itu hendaklah diajar di semua sekolah.
- xii. Program-program berunsur Islam dalam bahasa ibunda sesuatu kaum hendaklah dihapuskan. Program dakwah agama lain selain Islam hendaklah dibenarkan untuk disiarkan dalam bahasa ibunda masing-masing.
- xiii. Orang Islam yang membayar zakat tidak sepatutnya dikecualikan daripada membayar cukai pendapatan dan wang hasil zakat sepatutnya digunakan juga untuk keperluan orang bukan Islam.
- xiv. Sepatutnya Islam tidak disebut sebagai pilihan pertama masyarakat Malaysia seperti dalam soal pakaian menutup aurat kepada pelajar sekolah.

PELOPOR IFC

1) **Malik Imtiaz Sarwar:**

Interfaith Commission (IFC) mendapat sokongan kuat dari Majlis Peguam terutamanya Jawatankuasa Kecil Hak Asasi Manusia (Abdullah, 2007). Jawatankuasa Pemandu Suruhan Antara Agama-Agama yang diketuai oleh peguam Malik Imtiaz, juga merupakan presiden HAKAM adalah orang penting bagi memastikan kejayaan IFC. Bukti yang jelas, pada tahun 2002 beliau telah menjadi aktivis yang aktif Dalam Majlis Peguam Malaysia (Bar Council). Manakala pada Oktober 2005, beliau dijemput menjadi pembentang kertas kerja anjuran *Christian Federation of Malaysia* (CFM) di Hotel Corus, Kuala Lumpur.

Pada tahun 2011 terdapat maklumbalas dari Malik Imtiaz, di mana beliau menjelaskan objektif IFC seperti berikut (Sarwar 2005):

1. Dari draf Rang Undang-undang tidak ada apa-apa peruntukan yang membenarkan Suruhanjaya yang dicadangkan untuk memintas Badan Agama Islam Negeri atau Mahkamah Syariah. Malah tiada peruntukan bertujuan untuk membolehkan Suruhanjaya yang dicadangkan untuk menggunakan Mahkamah Sivil untuk membuat keputusan mengenai hal-hal Agama Islam. Tiada peruntukan yang mengutamakan Agama Islam atau syariah Islam.
2. Tiada penjelasan yang diberikan bahawa bagaimana Suruhanjaya yang dicadangkan itu akan mengganggu urusan dalaman Islam atau melanggar hak-hak orang Islam untuk mengamalkan Islam.
3. Terdapat pelbagai organisasi dan ramai individu yang menyokong usaha penubuhan IFC termasuk orang-orang Islam sendiri. Tiada pertikaian yang telah berlaku mengenai isu ini. Oleh kerana tiada pertikaian tentang isu ini, maka Rang Undang-undang itu diusulkan. Draf undang-undang adalah hasil terakhir daripada kesepakatan semua peserta termasuk orang Islam sendiri. Tuduhan yang mengatakan bahawa kesemua peserta adalah anti-Islam adalah sangat mengarut dan tidak munasabah. Para peserta menghormati semua agama dan percaya kepada hak orang lain untuk menganut kepercayaan mereka sendiri. Para peserta juga tidak akan bersetuju sekiranya draf Rang Undang-Undang tersebut jika ianya bersifat seperti apa yang dinyatakan oleh ACCIN dan pengkritik yang lain.
4. Ia sekadar draf Rang Undang-undang dan tidak akan menjadi undang-undang selagi Parlimen tidak meluluskannya. Para pengkritik mengatakan bahawa ianya telah diwujudkan, dan ianya adalah tidak munasabah.

Pada perkara kedua dalam kenyataan Malik Sarwar, pendapat beliau berkemungkinan akan bercanggah dengan realiti yang akan berlaku kerana impak kesamarataan atau pluralisme yang cuba diwarwarkan akan berlaku juga campurtangan dikalangan umat Islam, dan boleh menyumbang kepada impak yang negatif, seperti contohnya seorang

yang Islam dibolehkan murtad jika ingin berkahwin dengan orang bukan Islam. Ini bercanggah dengan syariat yang diamalkan oleh orang Islam.

2) Yayasan Konrad Adenauer:

Interfaith Commission (IFC) mendapat sokongan dari pelbagai pihak dalam dan luar negara. Yayasan dari barat adalah salah satu badan yang menaja IFC, ini jelas terbukti pada 24 hingga 25 Februari 2005 Persidangan Kebangsaan "Towards the Formation of the Interfaith Commission of Malaysia" yang berlangsung di Hotel Equatorial Bangi, Selangor turut disertai adalah Jawatankuasa Pemandu IRC iaitu Konrad Adenauer Foundation (KAF) dan Malaysian Interfaith Network (MIN) (Abdullah, 2007).

Malaysian Interfaith Network (MIN) adalah sebuah badan yang ditubuhkan pada 15 Februari 2003 khusus bertujuan memperjuangkan idea dan gerakan pluralisme agama di Malaysia. MIN mempunyai 20 badan gabungan termasuk Konrad Adenauer Foundation, Institut Kajian Dasar (IKD), Sisters In Islam, MCCBCHS, Council of Churches of Malaysia, Rotary Club, dan lain-lain. Dalam programnya, MIN mendapat dana daripada "The Pluralisme Project, Havard University" yang ditaja oleh badan Amerika Ford Foundation dan Rockefeller Foundation (Interfaith Network 2016).

Konrad Adenauer Stiftung Foundation (KAF) atau Yayasan Konrad Adenauer pula dinamakan sempena Canselor Jerman yang pertama, ditubuhkan lebih daripada 50 tahun lalu. Mendapat namanya daripada Etika Pengajaran Sosial Kristian Katolik dan Kristian Protestan, dan menentang latar belakang sejarah Nazi. Yayasan ini bekerja keras untuk keamanan, kebebasan dan keadilan dengan menganjurkan nilai sejagat yang dikongsi oleh pelbagai budaya dan agama di atas bumi. Menurut Peter Schier (wakil KAF Malaysia), yayasan itu telah bertapak di Malaysia sejak 30 tahun lalu menaja badan pemikir pluralisme secara umumnya. Secara global, KAF adalah yayasan politik dan berkait rapat dengan Kesatuan Demokratik Kristian Jerman (CDU). Namanya adalah bersempena dari salah seorang pelopor CDU dan Canselor Republik Persekutuan Jerman yang pertama iaitu Konrad Adenauer (1876-1967). Namanya sinonim dengan pembinaan semula demokratik Jerman, penjajaran firma dasar luar dengan nilai masyarakat trans-Atlantik, visi Eropah yang bersepakat dan orientasi ke arah ekonomi pasaran sosial. (Stiftung, 2016).

3) Sisters in Islam:

Pada tahun 2005, program Bar Council yang telah berkumpul untuk membincangkan draf bil IFC. Konrad Adenauer Foundation (KAF) dan Malaysian Interfaith Network (MIN) telah tampil untuk mengajukan dana kepada pertubuhan IFC. Bar Council yang telah menjemput dan mendaftarkan nama-nama NGO Islam tanpa pengetahuan mereka terlebih dahulu (Abdullah, 2007). Mengetahui hal ini, kesemua NGO Islam telah menarik diri kecuali Sisters in Islam (Abdullah, 2007).

Menurut Peter Schier”

"Kami telah menyokong usaha untuk merangka satu usul untuk menubuhkan Suruhanjaya Antara Agama sejak akhir 2003. Saya telah diminta untuk menyokong usaha ini pada peringkat awal tetapi sesetengah pihak meminta saya untuk tidak terlibat kerana, menurut mereka, pendekatan yang digunakan oleh Jawatankuasa Penaja Terhadap Penubuhan Suruhanjaya Antara Agama Malaysia, mungkin merupakan satu strategi berunding dengan kumpulan Islam ‘aliran utama’, dan oleh yang demikian, saya tidak menyatakan dengan jelas pendirian yayasan ini secara jelas menyokong usaha itu. Pada peringkat seterusnya, permintaan yang lain telah dibuat untuk sokongan" (Sun Daily, 2005).

Adalah jelas bahawa SIS amat menitik beratkan kewujudan pertubuhan IFC apabila mereka menyatakan pada 2008 bahawa IFC perlu diberi peluang untuk membincangkan isu-isu berhubung perbezaan agama di negara ini. Ahli lembaga pengarahnya, Datin Paduka Marina Mahathir, menganggap kontroversi jawatankuasa itu (IFC) membingungkan kerana jawatankuasa tersebut bukan badan yang memutuskan mengenai perkara-perkara dasar Malaysia. Beliau menyatakan bahawa

"Ia bukan satu jawatankuasa yang membandingkan agama yang lebih baik daripada yang lain tapi sebenarnya satu mekanisme untuk berbincang dan menyelesaikan apa-apa masalah membabitkan agama di negara ini," (Bernama, 2010).

Marina berkata sudah tiba masanya bagi apa-apa jawatankuasa yang dibentuk sebelum apa-apa isu-isu sensitif semakin teruk. Kerajaan perlu bersikap tegas dengan keputusannya mewujudkan jawatankuasa itu kerana ia akan membawa ke arah meningkatkan toleransi kaum dan agama di kalangan rakyat (Bernama, 2010).

Adalah perlu dinyatakan bahawa motif disebalik kenyataan beliau adalah bersifat positif kepada perpaduan Malaysia, akan tetapi menyokong sepenuhnya terhadap tuntutan IFC adalah tidak seimbang dan perlu wujud pendekatan nilai-nilai Islam sebagai agama persekutuan. Seharusnya NGO-NGO harus lebih sensitif terhadap penyentuhan isu-isu yang boleh melibatkan sensitiviti masyarakat Islam dan bukan Islam, ini kerana Malaysia terdiri daripada pelbagai agama dan perlu mengambil kira konteks undang-undang agama tersebut.

NGO bersekutu dalam IFC

Menurut draf bil yang dikemukakan oleh pertubuhan IFC ini pada 2005, sebanyak 36 NGO telah mengiktiraf dan bergabung dalam gerakan IFC (Abdullah, 2007, p.304):

1. Arulmaamani Agila Malaysia (AAM)
2. Baitiangong Followers (BF)
3. Bahai Community (BC)
4. Buddhist Missionary Society of Malaysia (BMSM)
5. Catholic Church of Malaysia
6. Catholic Bishop's Conference (CBC)
7. Council of Churches, Malaysia (CCM)
8. National Evangelical Christian Fellowship (NECF)
9. Circles of Life – Divine consciousness Enlightenment Healing Movement
10. Divine Life Society (DLS)
11. Federation of I-Kuan Tao Associations Malaysia (FI TAM)
12. Forum IQRA
13. Institut Pengajian Islam (IPI)
14. Institut Kefahaman Islam Malaysia
15. Khalsa Diwan Malaysia
16. Mar Thoma Syrian Church
17. Malaysian Buddhist Association
18. Malaysian Consultative Council of Buddhism
19. Christianity, Hinduism & Sikhism
20. Malaysia Gurdwara Council
21. Malaysia Hindu Sangam
22. Malaysia Interfaith Network
23. Persekutuan Pertubuhan Agama Tao Malaysia
24. Persatuan Brahma Kumaris Rajayoga
25. Pure Life Society
26. Sasana Abhiwurdhi Wardhana Society
27. Sikh Naujawan Sabha Malaysia
28. Sisters in Islam
29. Soka Gakkai Malaysia
30. Spiritual Assembly of the Baha'is of Malaysia
31. Sri Sathya Sai Central Council
32. Theosophical Society
33. World Spiritual Foundation
34. Yayasan Salam Malaysia
35. Young Men Christian Association
36. Young Women Christian Association

KEDUDUKAN ISLAM SEBAGAI AGAMA PERSEKUTUAN

Di dalam isu semasa seperti tertubuhnya badan organisasi yang berteraskan pluralisme seperti IFC, kajian mengesyorkan implementasi kaedah hadith (Baihaqi, 1988):

“الإسلام يعلو ولا يعلى عليه”

“Islam itu sentiasa tinggi dan tidak boleh direndahkan (martabatnya)”.

Ini kerana secara amnya framework Islam telah pun ditempatkan di tempat teratas perlembagaan Malaysia, dimana Islam telah diisytiharkan sebagai agama asas dan rasmi, serta telah diamalkan secara perlembagaan (Bari, 2005). Abdul Aziz Bari juga mengenengahkan bahawa Malaysia bukan negara sekular kerana terdapat peruntukan, kerangka dan praktik yang menyemarakkan syiar Islam. Dari sini kita mendapati bahawa jika terdapat apa-apa doktrin atau tindakan untuk menggugat keagungan Islam di Malaysia, perkara ini sepatutnya dihalang dan disekat. Maka artikel ini seterusnya akan menyatakan objektif IFC menerusi draf bil yang diusulkan kepada kerajaan Malaysia.

Adalah perlu dikatakan bahawa penubuhan IFC ini menyelinap di bawah naungan undang-undang Malaysia, dan perlu diketahui bahawa Islam juga adalah satu dasar yang mustahil untuk dipisahkan dari undang-undang Malaysia. Undang-undang Islam di Malaysia telah lama memainkan peranan sebagai induk yang penting dalam pentadbiran kehakiman, pendidikan, dakwah, sistem pentadbiran, dan kewangan. Undang-undang Islam telah hadir di dalam negara ini sebelum kedatangan para penjajah Eropah. Beberapa negeri pemerintahan sultan-sultan Melayu telah mengandungi unsur undang-undang Islam, dan undang-undang Islam telah dilaksanakan di samping undang-undang adat. Sepertimana yang telah dinyatakan oleh seorang hakim Inggeris bahawa undang-undang asas di negeri-negeri Melayu ialah undang-undang Islam. Perlembagaan Johor 1895 dan Perlembagaan Negeri Terengganu 1911 juga adalah satu contoh bahawa system undang-undang Islam telah mula diterapkan dalam negeri Melayu.

Titik permulaan konflik IFC dan konsep pemahaman Islam terhadap kebebasan beragama bermula dengan kemasukkan campur tangan Inggeris dengan memperkenalkan undang-undang Common Law. Undang-undang ini diperkenalkan melalui beberapa Piagam Keadilan (Charter of Justice), keputusan kehakiman dan statut. Keadaan awal kemasukkan British di Malaya telah mengubah konsep pelaksanaan undang-undang Islam dengan mengekalkan hanya dalam bidang kekeluargaan sahaja. Manakala cabang undang-undang lain adalah diasaskan kepada undang-undang Inggeris.

Undang-undang Islam telah diluaskan perlaksanaannya selepas pemergian British dan berlakunya kemerdekaan Malaysia pada tahun 1957; kedudukan system undang-undang dan hubungan Islam telah mendapat keistimewaan tertentu kepada orang-orang Melayu Islam.

Keistimewaan Islam telah dinaikkan secara rasmi apabila Islam dalam perlembagaan 1957 dan 1963 telah diberikan taraf agama negara. Kanun Syariah Islam juga telah dijadikan sebagai satu daripada sumber-sumber tersebut untuk tujuan diterimapakai oleh orang-orang Islam.

Meskipun pada tahun 1956 common law Inggeris telah secara rasmi diterapkan dalam Ordinan Undang-Undang Sivil 1956; ia mengarahkan pemakaian common law England dan kaedah-kaedah ekuiti seperti yang ditadbirkan di England, tetapi ia hanya digunapakai apabila tidak terdapat undang-undang bertulis di Malaysia. Dengan erti kata lain, mahkamah sivil mempunyai kuasa untuk menyesuaikan atau memilih apa yang sewajarnya dalam sesuatu situasi kes tersebut; samada untuk menggunakan common law Inggeris, atau undang-undang Islam. Secara asalnya, common law Inggeris yang diperkenalkan di Malaysia ini mempunyai sifat yang toleran dan fleksibel untuk menangani isu-isu masyarakat Melayu tempatan, dan ini telah direka khusus untuk keadaan di Malaysia, bukan di England. Bekas Hakim Besar Malaya, Y.A.A. Tan Sri Datuk Hashim Yeop Sani, menyentuh seksyen 3 (1) Akta Sivil 1956 ada menyatakan seperti berikut:

“It seems quite clear that the British drafters of the original Civil Act, 1956 anticipated the development of our own common law. The proviso to section 3 (1) of the Act Clearly enables our courts from the dates specified in that section to modify and develop the English common law as our own law. To my mind it was intended to encourage the development of our common law grounded on local values and not on British values. In such modification and development, the courts may instill local values including Islamic values and the values of the various ethnic and religious communities in this country and the universal principles of justice and good conscience”. (Malaysian Law News 1990, 290)

Justeru adalah perlu diketahui bahawa Common Law yang diperkenalkan oleh pihak British adalah sebagai rangka kerja sahaja, untuk disesuaikan dan dimajukan oleh undang-undang masyarakat Melayu, termasuklah dalam definisi itu undang-undang Islam yang telah sedia ada. Maka disini, isu mengenai hak asasi untuk beragama, keluar dari agama Islam, bagi orang Melayu yang sudah pun beragama Islam, adalah terbatal kerana undang-undang Common Law dari British hanyalah sebagai penambahan untuk kes yang tidak ada klaus-nya di dalam undang-undang Melayu dan Islam; maka persoalan tentang kebebasan beragama pada umur 18 tahun di Malaysia adalah tercabang kepada dua, jika individu tersebut adalah bukan Islam, klaus ini boleh dipraktikkan kepada beliau, akan tetapi jika individu tersebut adalah Islam, maka beliau perlu merujuk kepada mahkamah Islam atau undang-undang Islam. Justeru keatas orang Islam perlu sentiasa merujuk dan mendahulukan undang-undang Islam dan bukan yang sivil.

Hujjah ini diperkuatkan lagi dengan kenyataan perlembagaan artikel Perlembagaan Persekutuan Bahagian ii - Kebebasan Asasi, Perkara 11 dalam bahagian Kebebasan beragama yang jelas menyatakan:

- (1) Tiap-tiap orang berhak menganuti dan mengamalkan agamanya dan, tertakluk kepada Fasal (4), mengembangkannya.
- (2) Tiada seorang pun boleh dipaksa membayar apa-apa cukai yang hasilnya diperuntukkan khas kesemuanya atau sebahagiannya bagi maksud sesuatu agama selain agamanya sendiri.
- (3) Tiap-tiap kumpulan agama berhak:
 - (a) Menguruskan hal ehwal agamanya sendiri;
 - (b) Menubuhkan dan menyelenggarakan institusi-institusi bagi maksud agama atau khairat; dan
 - (c) Memperoleh dan mempunyai harta dan memegang dan mentadbirkannya mengikut undang-undang.
- (4) Undang-undang Negeri, dan berkenaan dengan Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya, undang-undang persekutuan boleh mengawal atau menyekat pengembangan apa-apa doktrin atau kepercayaan agama di kalangan orang yang menganuti agama Islam.

Jelas dalam klaus perlembagaan yang ke-4 menyatakan tentang penyekatan dan halangan terhadap apa-apa unsur hasutan, ajaran, pengembangan doktrin yang boleh menggugat kepercayaan atau aktiviti orang-orang Islam di Malaysia. Ini berperanan sebagai faktor utama untuk keutamaan agama Islam dan wajib wujudnya undang-undang Islam untuk menjaga hak orang Islam secara khusus.

KESIMPULAN

Adalah perlu bagi pihak jabatan agama Islam negeri untuk mengambil inisiatif yang jitu dalam meleraikan konflik agama yang sering berlaku di negara ini. Pihak jabatan agama Islam serta jabatan fatwa perlu memperkuatkan kuasa danewartakan fatwa yang telah diusulkan, supaya boleh menjaga prioriti syariah Islam. Fatwa kerajaan negeri Selangor sebagai contoh adalah satu panduan yang perlu diikuti dalam pendekatan sebahagian tuntutan IFC. Sebagai hakikatnya minda masyarakat Islam seharusnya perlu lebih terbuka, akan tetapi perlu terbuka berlandaskan syariat yang telah ditetapkan.

Perlu jelas diperkatakan bahawa usul draf yang diwartakan oleh pihak IFC adalah berbentuk penyisihan kepada agenda Islam yang ianya perlu diambil kira sebagai agama persekutuan. Sebagai contoh draf IFC yang menyatakan seorang bayi yang baru dilahirkan itu tidak semestinya perlu didaftarkan sebagai agama Islam boleh menggugat akidah masyarakat Islam, ini juga bercanggahan dengan kontrak sosial Klaus perlembagaan ke-4 yang melarang apa jua jenis hasutan atau usaha untuk menggugat akidah masyarakat Islam. Kita perlu teliti sejauh manakah sebenarnya hak asasi kemanusiaan seseorang individu dan juga hak ibu-bapa terhadap anaknya yang baru dilahirkan. Ternyata secara fitrah ibu-

babanya lebih berhak keatas anaknya berbanding pertubuhan yang memantau hak asasi individu.

Perlu ditekankan juga bahawa undang-undang yang diperkenalkan oleh pihak British pada zaman penjajahan, hanyalah untuk menampung undang-undang yang tidak diperkenalkan lagi oleh mana-mana pihak (Melayu atau Islam). Akan tetapi jika wujudnya undang-undang berkenaan dengan agama Islam, yang telah dinyatakan, maka perlu didahului undang-undang kaum tersebut, maka di dalam konteks ini adalah undang-undang Islam. Sebagai contoh kebebasan beragama yang diwarwarkan oleh IFC, idea ini untuk orang Islam adalah tidak sah kerana Islam melarang kelakuan murtad, akan tetapi ia adalah tidak dilarang dalam konteks agama lain. Sensitiviti isu ini timbul apabila Islam perlu diutamakan selain agenda yang lain.

Kajian ini berpendapat bahawa penubuhan IFC adalah relevan secara teori (dalam kebanyakan tuntutan draf bil mereka), akan tetapi harus memberi laluan khas untuk ajaran, penerapan dan implementasi secara Islamik, ini diikuti dengan dasar perlembagaan Malaysia yang telah dan masih mendahulukan Islam secara undang-undang. Sesuai dengan sifat Islam itu sendiri yang perlu didahulukan atas segala undang-undang lain, bagi menjaga hak orang Islam itu sendiri. Secara teorinya IFC amatlah relevan kerana ia menggalakkan dialog antara agama satu sama lain. Ini tidak pernah dilarang di dalam Islam. Agenda ini juga boleh menghasilkan pemahaman yang mendalam terhadap penganut-penganut agama yang berlainan, justeru menjadikan Malaysia negara harmoni yang berbilang kaum dan agama. Adalah amat wajar untuk menubuhkan satu badan seperti IFC yang ditubuhkan oleh kerajaan, akan tetapi perlu di pantau dan dikelolai oleh Jabatan Agama Islam dan NGO-NGO Islam untuk menjaga kewibawaan dan penghormatan terhadap perlembagaan Malaysia.

RUJUKAN

- Abd. Wahid, Mohd Tamyas. (2014). "Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003 Fatwa Di Bawah Seskyen 47: Fatwa Pemikiran Liberalisme Dan Pluralisme Agama." *Warta Kerajaan Negeri Selangor* 67, No. 16 (July 31, 2014).
- Abdul Aziz Bari, Shuaib. (2004). *Constitution of Malaysia: Text and Commentary*. Kuala Lumpur: Pearson Prentice-Hall.
- Abdullah, S. Hadi, and K. S. Sieh. (2007). *The Initiative for the Formation of a Malaysian Interfaith Commission: A Documentation*. Kuala Lumpur, Malaysia: Konrad Adenauer Stiftung Foundation.
- Ahmad, Kamariah, and Nor Zainah Nordin. (2007, May 3). *Rayuan Lina Joy Ditolak*. Utusan.
- Al Baihaqi. (1988). *Dala'il al-Nubuwwah*. Beirut: Dar Kutub Ilmiah.
- Albani. (2008). *Irwaul Gholil*. Beirut: Maktab Al Islami.

- Allied Coordinating Committee of Islamic NGOs ACCIN. (2011). *Orang Islam Wajib Sedar Tentang Ancaman Penubuhan IFC*. Gombak, Kuala Lumpur: Secretariat ACCIN.
- Ismail, Abdul Rahman Haji, Azmi Arifin, and Nazarudin Zainun. (2006). *Nasionalisme dan Revolusi Di Malaysia Dan Indonesia: Pengamatan Sejarah*. Pulau Pinang: Penerbit Universiti Sains Malaysia.
- Konrad Adenauer Foundation. Stiftung. <http://www.kas.de/malaysia/en/about/>.
- Othman, Mohammad Redzuan. (2006). *Sejarah Pembinaan Negara Bangsa*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- MUI. (2005). Fatwa MUI tentang Pluralisme, Liberalisme dan Sekularisme Agama . Musyawarah Nasional VII Majelis Ulama Indonesia Tahun 2005, 7(MUNAS VII), 11th ser.
- Proposed Bill Seeks to Protect Unity. (2005, Febuari 26). The Sun Daily.
- Raja, Sivachandralingam Sundara. (2008). *Sejarah Masih Relevan*. Shah Alam: Karisma Publications.
- ROS Nafi Dakwaan Luluskan Pendaftaran Tiga Pertubuhan. (2014, October 10). Utusan.
- Sarwar, Malik Imtiyaz. (2005). "We Are Committed to Dialogue." *Aliran Monthly* 25, no. 6.
- SIS: Give Interfaith Committee a Chance. (2010, April 16). Malaysian Insider BERNAMA.
- The Malaysian Interfaith Network. Pluralism. <http://pluralism.org/profile/the-malaysian-interfaith-network-min>
- Thock, Ker Pong. (2007). *Ketuanan Politik Melayu Pandangan Kaum Cina*. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.

